

Sprawozdanie z funkcjonowania systemu jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017

Sprawozdanie przygotowano w oparciu o raport Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (UKdsJK).

INFORMACJE OGÓLNE

System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia funkcjonuje na zasadach określonych w uchwale Senatu nr 21/2012 wg schematu będącego załącznikiem do zarządzenia Rektora UPP nr 161/2012. Szczegółowe informacje, w tym zestawienie wszystkich procedur, dostępne są na stronie internetowej Uczelni pn. JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA.

Raporty z funkcjonowania systemu jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017 zostały przygotowane przez kierunkowe zespoły ds. jakości kształcenia działające na ośmiu wydziałach Uczelni, wg wzoru, zaproponowanego przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. Wzór ten został przekazany dziekanom wydziałów pismem Prorektora ds. Studiów UPP nr DSSS – 521-8/2017 z dnia 24 października 2018 r.

W ramach doskonalenia systemu, na podstawie doświadczeń zebranych w czasie jego funkcjonowania, dokonano zmiany **procedury hospitacji zajęć dydaktycznych**. Nową procedurę wprowadzono zarządzeniem nr 102/2017 Rektora UPP z dnia 25 września 2017 r. Zachowano numer wcześniej obowiązującej procedury: **P.156_UKdsJK**.

Ponadto, zmieniony został **wzór sylabusu** (zarządzenie nr 101/2017 Rektora UPP z dnia 25 września 2017 r.). Zmianę wymusiło Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1594), wydane w ramach wdrażania ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010). Z tego samego powodu wprowadzono zarządzenie nr 115/2017 Rektora UPP z dnia 16 października 2017 r. w sprawie **wzorów wniosków o zmianę efektów kształcenia, utworzenia nowego kierunku studiów lub o nadanie uprawnienia do prowadzenia kierunku studiów**.

W roku akademickim 2016/2017 odbyło się 7 wizytacji Zespołów Oceniających Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Akredytacji programowej poddano kierunki: *Zootechnika, Technologia żywności i żywienie człowieka, Inżynieria i gospodarka wodna, Leśnictwo, Finanse i rachunkowość, Medycyna roślin oraz Weterynaria*. We wszystkich wypadkach struktura i funkcjonowanie uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia zostały ocenione pozytywnie.

OCENA PROGRAMU KSZTAŁCENIA

Ocena programu kształcenia dokonana przez kierunkowe zespoły ds. jakości kształcenia (KZdsJK) obejmowała działania związane z modyfikacją programów kształcenia (m.in. wprowadzenie nowych przedmiotów, zmiana sekwencji przedmiotów/modułów, likwidacja przedmiotów/modułów, zmiana nazwy przedmiotów/modułów, nowe specjalizacje, likwidacja specjalizacji), stosownie do procedury P.163 oraz ocenę programu kształcenia łącznie z weryfikacją sylabusów (procedura P.161). Działania KZdsJK, przedstawione szczegółowo w raportach, wynikały w części z odbytej lub zaplanowanej akredytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA), w części z postulatów zgłaszanych przez studentów („przeładowanie” semestru zajęciami). Występowało także zwiększanie ilości zajęć o charakterze praktycznym. W związku z likwidacją punktów ECTS za zajęcia z wychowania fizycznego (rozporządzenie MNiSW z 26 września 2016

r.), na poszczególnych kierunkach studiów dokonano stosownej korekty w programach. Przykładem inicjatyw mających na celu dostosowywanie programu studiów do potrzeb pracodawców w wyniku analizy uwag absolwentów nt. zapotrzebowania specjalistów na rynku pracy, WRiB od roku akademickiego 2018/19 uruchomi nowy kierunek studiów *Informatyka stosowana* w miejsce wygaszanego *Informatyka i agroinżynieria*.

W raportach niektórych zespołów kierunkowych (WIŚiGP i WNoŻiŻ) zwrócono uwagę na problem nadmiernego obciążenia studentów zajęciami dydaktycznymi w ostatnim semestrze studiów pierwszego i drugiego stopnia, co utrudnia przygotowanie pracy dyplomowej. W odpowiedzi na postulat Samorządu studenckiego, władze dziekańskie WIŚiGP przyjęły jako zasadę, że od roku akademickiego 2017/2018 ostatni semestr (na obu stopniach) będzie realizowany w skróconym trybie (stosownie do zarządzenia nr 42/2017 Rektora UPP).

Wśród działań zmierzających do poprawy jakości kształcenia na studiach trzeciego stopnia na WNoŻiŻ, można wskazać spełnienie postulatu doktorantów, przez wprowadzenie dwóch nowych przedmiotów: „Metodologia badań naukowych” i „Warsztaty nowoczesnych technik analitycznych”. W raportach z innych kierunków, problematykę oceny programu kształcenia na studiach III stopnia pomija się.

Na tych kierunkach studiów, na których przeprowadzono ocenę sylabusów, stwierdza się nadal braki i błędy wymagające interwencji. Wymienia się tu m.in. błędy z przypisywaniem efektów kształcenia kierunkowych z efektami obszarowymi, brak lub błędy w przypisaniu punktów ECTS dla przedmiotu, brak określenia formy zaliczenia przedmiotu, brak liczby godzin pracy własnej studenta, brak lub nieodpowiednio przypisane efekty kształcenia w części „metody weryfikacji efektów kształcenia”.

Komentarz UKdsJK

Działania podejmowane przez KZdsJK na rzecz doskonalenia programów kształcenia, przedstawione w raportach, są uzasadnione i wynikają z racjonalnych przesłanek, wśród których wymienia się lepszą organizację procesu dydaktycznego, spełnienie postulatów studentów i wprowadzenie uwag PKA. **Nieprawidłowości** odnotowane w sylabusach **są mniej liczne**, niż w latach ubiegłych, a **na kierunkach, na których ostatnio odbyła się akredytacja PKA, są bardzo rzadkie**.

OCENA PROCESU KSZTAŁCENIA

1. Wyniki analizy ankiet studenckich

W roku akademickim 2016/17 proces kształcenia był oceniany przez studentów wg procedury P.166, wprowadzonej zarządzeniem nr 71/2016 Rektora UPP, na podstawie ujednoliconej „Ankiety oceny zajęć dydaktycznych”. Zrezygnowano z warunku wypełnienia ankiet przez 30% grupy studenckiej dla statystycznej wiarygodności oceny, a także zmniejszono liczbę pytań do 5.

Według raportów KZdsJK, frekwencja studentów oceniających zajęcia była bardzo zróżnicowana na poszczególnych kierunkach studiów, lecz **ogólnie znacznie lepsza niż w latach ubiegłych**. Największy procent zwrotu ankiet stwierdzono na studiach drugiego stopnia na kierunkach *Medycyna roślin* (58%), *Neurobiologia* (50%), *Projektowanie mebli* (49,5%) i na studiach pierwszego stopnia na kierunku *Agroturystyka* (47%). Najmniejszy (<10%) odnotowano na studiach obu stopni na kierunku *Rolnictwo*, na studiach pierwszego stopnia kierunków *Inżynieria rolnicza* oraz *Informatyka i agroinżynieria*. Na pozostałych kierunkach wyniki oscylowały wokół 25%. Po analizie raportu KZdsJK WNoŻiŻ, stwierdzono niewłaściwą interpretację procedury P.166 i błędne przedstawienie wyników.

W ankietach nt. zajęć, które otrzymują powtarzające się negatywne oceny, spotyka się uwagi, których przykładem mogą być następujące cytaty:

- a) „niedoprecyzowanie oczekiwań wobec studentów oraz niesprawiedliwe ocenianie prac”,

- b) „notoryczne spóźnianie się na zajęcia, długie oczekiwanie na wyniki egzaminu oraz brak kontaktu e-mailowego”,
- c) „niesprawiedliwe ocenianie, chamskie podejście do studenta, upokarzanie niektórych studentów na forum grupy”,
- d) „chaotycznie prowadzone zajęcia, nieprzygotowanie do zajęć” ,
- e) „monotonny i nudny dla słuchacza sposób prowadzenia wykładów; pytania na egzaminie nie zawsze pokrywały się z materiałem z zajęć”,
- f) „na wykładach bardzo często wygłaszał opinie rasistowskie, seksistowskie i ksenofobiczne, epatował swoimi poglądami filozoficzno-religijnymi, nie mającymi nic wspólnego z tematyką wykładów”,
- g) „niewystarczająca znajomość języka obcego prowadzących zajęcia w języku obcym na studiach II stopnia”.
- h) „zajęcia nie poszerzają znajomości języka, często ograniczone są do czytania artykułów”.

W raportach zespołów kierunkowych podkreślono, że wszystkie uwagi dotyczące ocenianych zajęć zostały przekazane kierownikom jednostek, z których pochodzili prowadzący zajęcia z prośbą o ustosunkowanie się. Zalecono także przeprowadzenie rozmów z osobami prowadzącymi przedmioty, które przynajmniej w zakresie jednego kryterium uzyskały ocenę ujemną bądź wobec których sformułowano powtarzające się negatywne uwagi. Kierunkowe zespoły działające na WIŚiGP wytypowały zajęcia dydaktyczne ocenione negatywnie do hospitacji interwencyjnych w kolejnym roku akademickim i wymieniły je w raporcie. W odniesieniu do jednego z przedmiotów, prośbę o hospitacje interwencyjne Dziekan WIŚiGP skierował do UKdsJK.

Komentarz UKdsJK

- 1) Relatywnie duży odsetek wypełnionych ankiet na niektórych kierunkach studiów wskazuje, że nie wszyscy studenci są niechętni ocenie zajęć dydaktycznych. Może zależy to od sposobu motywowania studentów do wypełniania ankiet przez prowadzących zajęcia. Możliwe jest także, że studentom z tych kierunków zależy na jakości zajęć dydaktycznych oraz, że mocno utożsamiają się ze studiowanym kierunkiem.
- 2) UKdsJK uważa, że ocena zajęć dydaktycznych zawierająca negatywne uwagi jest bezwzględnym wskazaniem do interwencyjnej hospitacji tych zajęć w kolejnym roku akademickim, podobnie jak to zrobiono na WIŚiGP. W raportach zespołów kierunkowych należy wskazać, które z przedmiotów powinny być hospitowane, wraz z nazwiskiem nauczyciela. Podobny postulat zgłaszano już w raporcie z WL w 2015/16. Informacja taka powinna trafić do członków KZdsJK zajmujących się planowaniem hospitacji na dany rok akademicki.

2. Wyniki hospitacji

W roku akademickim 2016/17 zarządzeniem Rektora UPP nr 102/2017 zmodyfikowano procedurę hospitacji zajęć dydaktycznych (P.156_UKdsJK). Zmiana dotyczy hospitacji zajęć z przedmiotów ogólnouczeniowych, języków obcych i wychowania fizycznego, które planuje UKdsJK i przeprowadzają jej członkowie.

Procedura hospitacji zajęć dydaktycznych prawidłowo funkcjonuje na wszystkich kierunkach studiów. Ogólnie, we wszystkich raportach podkreśla się wysoki poziom zajęć i dobre przygotowanie prowadzących (oceny od 4 do 5, w skali pięciostopniowej).

Nieliczne uwagi wymieniane we wnioskach pohospitacyjnych były następujące (cytaty):

- a) „Zajęcia wymagają lepszej organizacji i mobilizacji studentów do większej aktywizacji.”
- b) „Uatrakcyjnić zajęcia wykorzystując szerzej środki audiowizualne, co powinno też zaktywizować studentów.”

- c) „Należałoby zwiększać aktywności studentów na ćwiczeniach, poprzez wprowadzanie aktywnych form prowadzenia ćwiczeń z pracą własną studentów.”
- d) „Treści nauczania nie były w pełni dostosowane dla kierunku.”

Działania naprawcze ograniczały się do wyjaśnienia przez hospitującego uwag i zastrzeżeń.

Komentarz UKdsJK

W żadnym z przygotowanych raportów KZdsJK nie wspomina się o przeprowadzonych hospitacjach interwencyjnych.

3. Wyniki analizy ankiet absolwenta bezpośrednio po ukończeniu studiów

Ankietowanie **absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia** jest prowadzone po egzaminie dyplomowym, zgodnie z procedurą P.153 poprzez wypełnienie ankiet stanowiących dokument procedury. W roku akademickim 2016/17 liczebność ankietowanych wynosiła od 18% (studia pierwszego stopnia na kierunku *Ekonomia*) do 100% (studia pierwszego stopnia na kierunku *Projektowanie mebli*, oraz studia drugiego stopnia na kierunkach *Leśnictwo*, *Rolnictwo*, *Informatyka i agroinżynieria*, *Elektroenergetyka*) absolwentów poszczególnych kierunków studiów.

W części ankiety dotyczącej oceny programu studiów, do najczęściej powtarzających się kwestii ocenianych na „nie” i „zdecydowanie nie” należą:

- a) Powtarzanie się treści programowych.
- b) Słaby poziom nauczania języka obcego.
- c) Niewielki udział zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w programie studiów.

W części oceniającej warunki studiowania, do najczęściej powtarzających się kwestii ocenianych na „nie” i „zdecydowanie nie” należą:

- a) Brak możliwości realnego wpływu studentów na dydaktykę i zarządzanie uczelnią poprzez członków samorządu studenckiego.
- b) Brak pomocy uczelnianego systemu planowania kariery i wejścia na rynek pracy.
- c) Niewystarczająca dostępność Internetu (w niektórych lokalizacjach, np. w budynku WTD i budynku Inżynierii rolniczej - niedostatecznie funkcjonuje system wi-fi).

Dodatkowo, w części „inne uwagi i sugestie o studiach” napisano „zbyt duże przerwy pomiędzy zajęciami i brak wolnego dnia w tygodniu, który mógłby być przeznaczony na realizację pracy dyplomowej” (*Medycyna roślin*) oraz „seminaria – powinny w większym stopniu dotyczyć sposobu pisania pracy” (*Inżynieria środowiska*).

Komentarz UKdsJK

1. Zebrane wyniki ankiet wskazują na występowanie identycznych, negatywnych opinii absolwentów dotyczących oceny programu studiów i warunków studiowania jakie odnotowano w ubiegłym roku akademickim.
2. Z przygotowanych raportów wynika, że po analizie ankiet KZdsJK na kierunkach studiów zaplanowały działania naprawcze tam, gdzie było to możliwe i przekazały władzom wydziałów stosowne informacje, aby wyeliminować w obrębie kierunku negatywnie ocenione warunki studiowania. Należy jednak dodać, że działania naprawcze KZdsJK są pod wieloma względami ograniczone. Trudno bowiem spełnić postulat zwiększenia liczby i godzin praktyk postulowane przez absolwentów studiów drugiego stopnia, gdyż przeczy to istocie tych studiów. Podobnie trudno jest poprawić poziom nauczania obcego języka bez zwiększenia liczby godzin, co w obecnych warunkach nie jest możliwe.
3. Powtarzająca się co roku w ankietach absolwentów opinia o powtarzaniu treści nauczania jest, w opinii zespołów dokonujących analizy ankiet, ponownie częstsza u absolwentów studiów drugiego stopnia.

Zespoły kierunkowe, dokonujące analizy sylabusów, były uczulone na to zjawisko i konsekwentnie sprawdzały treści przedmiotów dokonując stosownych korekt. Problemu jednak nie wyeliminowano. Może to wynikać z faktu, że na studiach drugiego stopnia często wraca się do zagadnień podstawowych, wykładanych na pierwszym stopniu studiów, poszerzając je na specjalizacjach magisterskich.

4. W raportach wskazuje się także na działania będące odpowiedzią na uwagi absolwentów zawartych w części ankiety „pytania otwarte”, gdzie ankietowani wskazywali przedmioty najbardziej przydatne z punktu widzenia ich pracy zawodowej oraz te przedmioty, których treści programowe należałoby udoskonalić i bardziej dostosować do rynku pracy. W raportach wskazano, że uwagi te będą wykorzystane przy modyfikacji programów kształcenia.

Ankietowanie absolwentów studiów podyplomowych jest prowadzone po ich ukończeniu, stosownie do procedury P.155. W roku akademickim 2016/17 studia podyplomowe oceniali absolwenci 9 studiów spośród 12 utworzonych w Uczelni. Na WL istnieje 7 studiów, 2 studia na WNoŻiŻ, studium na WOiAK oraz 2 studia na WE-S. Ogólna ocena studiów podyplomowych jest zadawalająca. Szczególnie pozytywnie oceniono plan i program studiów oraz organizację zajęć. Nieliczne uwagi słuchaczy dotyczyły zwiększenia liczby zajęć praktycznych nt. wypełniania wniosków o dotacje UE i dopłat rolniczych (*Działalność rolnicza w warunkach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej* i *Integracja Europejska – Działalność Rolnicza i Obszary Wiejskie – WES*), zwiększenie liczby godzin terapii zajęciowej i równomierne rozłożenie godzin pomiędzy semestry w programie studiów *Hortiterapia* (WOiAK), zwiększenia liczby godzin zajęć terenowych (*Hodowla lasu – WL*) oraz wprowadzenia zagadnień dotyczących etyki i zwyczajów łowieckich, strzelectwa myśliwskiego, oceny szkód i aspektów kynologicznych (*Gospodarka łowiecka i ochrona zwierzyny – WL*). Ponadto słuchacze studium podyplomowego *Dietetyka* (WNoŻiŻ) mieli zastrzeżenia do wyposażenia sal dydaktycznych. Większość słuchaczy wyraziła opinię o spełnieniu oczekiwań co do przekazanej wiedzy i jej przydatności w pracy zawodowej. Absolwenci studiów podyplomowych w większości zdobywali informacje o organizacji studiów z mediów elektronicznych, a nieliczni od znajomych, którzy ukończyli te studia.

Komentarz UKdsJK

1. Do UKdsJK nie dotarły raporty dotyczące studiów podyplomowych *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w Leśnictwie* oraz *Gospodarka finansowa w Lasach Państwowych* (WL), a także *Zarządzanie Jakością i Bezpieczeństwem Żywności* (WNoŻiŻ).
2. Zespoły oceniające studia podyplomowe przygotowały raporty stosownie do formularza procedury P.155_F2. Należy zastanowić się nad włączeniem raportu dotyczącego studiów podyplomowych (także doktorskich) do raportu ogólnego.

Ankietowanie absolwentów studiów doktoranckich jest prowadzone po ich ukończeniu, stosownie do procedury P.154. W roku akademickim 2016/17 studia doktoranckie oceniali absolwenci 3 studiów doktoranckich (WOiAK – 6 absolwentów, WNoŻiŻ - 8 i WL - 1). Raportów z pozostałych wydziałów nie dostarczono.

Ogólna ocena studiów doktoranckich jest pozytywna, przy czym w ocenie programu studiów i warunków studiowania absolwenci studiów doktoranckich na WOiAK negatywnie odpowiedzieli na pytanie: „Czy obowiązkowe zajęcia prowadzone w ramach studiów doktoranckich były pomocne w przewodzie doktorskim?” Inne kwestie, co do których były zastrzeżenia (ocena < 30 na 100) dotyczyły:

- a) braku należytego zainteresowanie postępami w pracy doktorskiej i motywacji do pracy naukowej przez promotora/opiekuna (WOiAK),
- b) brak dostępu do specjalistycznego oprogramowania (WOiAK i WNoŻiŻ),
- c) mała przydatność Wirtualnego Dziekanatu (WNoŻiŻ),
- d) słaby dostęp do bazy rekreacyjno-sportowej (WNoŻiŻ).

Wśród propozycji działań naprawczych wymienia się poszerzenie oferty wykładów ogólnouczelnianych oraz prowadzonych w języku angielskim. Zwrócono także uwagę na większą odpowiedzialność promotorów lub opiekunów za podejmowane obowiązki i konieczność zwiększenia roli kierowników jednostek w działaniach nadzorujących.

W części ankiety dotyczącej oceny praktyki dydaktycznej absolwenci sygnalizują brak odpowiednio przygotowania dydaktycznego i merytorycznego do prowadzenia zajęć oraz brak odpowiedniego wyposażenia sal dydaktycznych (WOiAK). W rekomendacjach i działaniach naprawczych zwrócono uwagę na problem wyrażania zgody przez kierowników jednostek na prowadzenie zajęć dydaktycznych przez studentów I roku, przed odbyciem przygotowania pedagogicznego. Uważa się, że słuchacze I roku studiów doktoranckich powinni brać udział w zajęciach jako osoby towarzyszące.

W ocenie systemu stypendialnego uważa się ogólnie, że stypendia doktoranckie są za niskie. Jednocześnie, wyniki ankiety wskazują, że system przyznawania stypendiów jest właściwy, a także, że większość słuchaczy korzysta przynajmniej z jednej formy pomocy stypendialnej.

Komentarz UKdsJK

Na wniosek Rady ds. Studiów Doktoranckich UPP, UKdsJK wprowadziła zmiany w procedurze P.154 „Ankieta oceny studiów doktoranckich”.

4. Raport z realizacji praktyk zawodowych

Organizacja praktyk studenckich w Uczelni jest uporządkowana procedurą P.164, dostępną na stronie internetowej w zakładce „Jakość kształcenia”, zawierającą niezbędną dokumentację, tj. wzory umów, regulaminy, terminarze i inne. Ponadto, informacje o zasadach organizacji i zaliczaniu praktyk są dostępne także na lokalnych stronach wydziałów.

W raportach KZdsJK, w części dotyczącej realizacji praktyk zawodowych na poszczególnych kierunkach studiów podano liczbę miejsc praktyk organizowanych przez wydział w relacji do liczby miejsc praktyk zgłoszonych przez studentów. Liczby te wskazują, że na większości kierunków studiów miejsca odbywania praktyki są wyszukiwane i zgłaszane przez studentów. Do wyjątków należy *Medycyna roślin, Towaroznawstwo, Technologia drewna, Inżynieria biotworzyw, Ekoenergetyka* i *Inżynieria rolnicza*, gdzie pula ofert miejsc odbywania praktyki zaproponowana przez wydział jest zadawalająca. Drugą ważną informacją w części raportu dotyczącej praktyk jest liczba studentów, którzy nie zaliczyli praktyki w terminie wyznaczonym planem studiów. Na większości kierunków studiów są to pojedyncze osoby i nie jest to niepokojące. Niepokoi natomiast sytuacja na kierunku *Dietetyka* i *Ekoenergetyka*, gdzie studenci z niezaliczoną praktyką stanowią duży odsetek całości studiujących. W raportach wskazano kierunki działań naprawczych, m.in. poszukiwanie nowych placówek przyjmujących studentów na praktykę, organizowanie spotkań informacyjnych dla studentów pierwszych lat studiów, itp. Należy dodać, że liczba osób, które nie zaliczyły praktyki we wskazanym terminie może się zmniejszyć, gdyż często studenci z opóźnieniem opracowują i przedstawiają koordynatorom dzienniki praktyk. Ponadto, na kierunku *Ekoenergetyka* zaproponowano uelastycznienie terminu odbywania praktyk i możliwość ich odrabiania przez cały okres studiów, niezależnie od obecnego przyporządkowania formalnego.

Komentarz UKdsJK

KZdsJK na kierunkach, gdzie nie przygotowano dla studentów zalecanych miejsc odbywania praktyk, powinny wzmocnić współpracę z interesariuszami zewnętrznymi.

OCENA PROCESU DYPLMOWANIA

Proces dyplomowania w Uczelni jest szczegółowo opisany procedurą P.160, która zawiera odpowiednią dokumentację w postaci terminarza dyplomowania, karty pracy dyplomowej, wniosku o zmianę promotora/tematu pracy dyplomowej oraz arkusza oceny pracy dyplomowej.

W raportach za rok akademicki 2016/17 opracowanych przez KZdsJK przedstawiono liczbę studentów, którzy złożyli karty pracy dyplomowej oraz liczby studentów zdających egzamin dyplomowy w ustalonym terminie, liczbę wniosków o pierwsze przedłużenie terminu złożenia pracy, a także liczbę niezdanych egzaminów dyplomowych w pierwszym terminie. W porównaniu do ubiegłych lat, odnotowano znaczny wzrost liczby studentów wnioskujących o przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej. Na wielu kierunkach studiów liczba ta nie jest niepokojąca i kształtuje się około 10% studentów, którzy złożyli karty pracy dyplomowej, co może wynikać z przypadków losowych. Natomiast, należy zwrócić uwagę na przyczyny, dla których na kierunku *Zootechnika* (studia pierwszego stopnia) aż 73% nie przygotowało pracy dyplomowej w terminie ustalonym terminarzem dyplomowania. Do kierunków studiów, na których występują podobne problemy należały *Leśnictwo* – studia drugiego stopnia (61%), *Inżynieria rolnicza* – studia pierwszego stopnia (53%), *Inżynieria środowiska* – studia drugiego stopnia (53%), *Ekonomia* – studia drugiego stopnia (46%), *Dietetyka* – studia drugiego stopnia (45%) i *Ekonomia* – studia pierwszego stopnia (38%). W nielicznych raportach KZdsJK zaistniały problem odnoszono głównie do studiów niestacjonarnych oraz studentów podejmujących pracę zawodową przed ukończeniem studiów, lecz nie zaproponowano działań naprawczych. Jednocześnie, podana w raportach liczba niezdanych egzaminów dyplomowych w pierwszym terminie, jest bardzo niewielka.

W odniesieniu do prac dyplomowych, na wszystkich kierunkach studiów zastosowano procedurę weryfikacji oryginalności i samodzielności przygotowania prac dyplomowych w celu zapobiegania i wykrywania plagiatów (P.158). Odsetek prac poddanych weryfikacji wynosił na większości kierunków przeciętnie 10%, choć na kierunku *Technologia drewna* (studia pierwszego stopnia) aż 100%, zaś *Ekonomia* 35%. Stwierdzono bardzo małą liczbę prac, dla których system wskazał nieprawidłowości, które wyjaśniono i skorygowano po skierowaniu pracy do promotora.

Komentarz UKdsJK

Opóźnienia w przygotowaniu pracy dyplomowej dezorganizują proces dyplomowania. Dotyczy to szczególnie studiów drugiego stopnia.

MONITOROWANIE LOSÓW ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

W roku akademickim 2016/17 po raz drugi zastosowano procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów po 3 latach od ukończenia studiów (P.165). Procedura realizowana jest w systemie elektronicznego ankietowania, dzięki zaangażowaniu Biura Karier, które na bieżąco prowadzi spis absolwentów poszczególnych kierunków studiów, w oparciu o import danych z systemu HMS/dsys. Stosownie do sugestii UKdsJK ankiety skierowano przede wszystkim do absolwentów studiów drugiego stopnia i jednolitych magisterskich, biorąc pod uwagę fakt, że większość absolwentów studiów pierwszego stopnia, które mają w Uczelni kontynuację drugiego stopnia, uczy się przez kolejne 2 lata.

W opracowanych raportach przedstawiono dane uzyskane od absolwentów rocznika 2014, przy czym analizie podano wyłącznie te kierunki studiów, dla których liczba zwróconych, wypełnionych ankiet była wystarczająca. W raportach, w których dokonano analizy ankiet, odnotowano następujące fakty:

Odsetek absolwentów deklarujących zatrudnienie zgodne z ukończonym kierunkiem (w stopniu dużym i bardzo dużym) po poszczególnych kierunkach studiów wynosi:

a) *Finanse i rachunkowość* – 71%,

- b) *Biotechnologia* – 64%,
- c) *Technologia drewna* – 58%,
- d) *Technologia żywności i żywienie człowieka* – 52%,
- e) *Zootechnika* – 50%,
- f) *Ogrodnictwo* – 48%,
- g) *Ekonomia* – 45%,
- h) *Rolnictwo* – 43%.

Tylko 12% ankietowanych absolwentów kierunku *Biologia* deklaruje zatrudnienie zgodne z kierunkiem studiów.

Ponadto, ponad 50% ankietowanych, niezależnie od ukończonego kierunku, wskazywało na kontynuowanie nauki na studiach podyplomowych i kursach doszkalających.

Wśród najważniejszych kompetencji/umiejętności ważnych dla pracodawcy przy zatrudnieniu, najczęściej wymieniano:

- a) wiedzę i umiejętności,
- b) kompetencje osobowe i interpersonalne,
- c) ukończony kierunek studiów,
- d) udział w stażach.

Do najważniejszych kompetencji/umiejętności nabytych na studiach, przydatnych w wykonywanej pracy zaliczano:

- a) umiejętności samodzielnego uczenia się i organizowania czasu pracy,
- b) umiejętność łatwego nawiązywania kontaktów z ludźmi,
- c) zespołowe rozwiązywanie problemów i zadań,
- d) posługiwanie się specjalistycznymi programami komputerowymi,
- e) znajomość języka obcego.

Komentarz UKdsJK

W porównaniu z pierwszym rokiem stosowania procedury, odnotowano większy odsetek ankiet wypełnionych przez absolwentów. Wnioski wynikające z ankiet monitorowania losów zawodowych absolwentów są, zdaniem KZdsJK, cennym materiałem zawierającym wskazówki do ulepszenia programów studiów lub przygotowania oferty studiów podyplomowych i kursów doszkalających.

Dane o zatrudnieniu i zarobkach absolwentów zamieszczone w raporcie pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów” (www.ela.gov.pl), wykorzystano wyłącznie w sprawozdaniach KZdsJK na kierunku *Ekonoenergetyka* studia pierwszego stopnia (WRiB) oraz kierunków *Finanse i rachunkowość*, *Polityka społeczna i Ekonomia* (WES) w odniesieniu do absolwentów, którzy uzyskali dyplom w 2015 r. W raportach odnotowano średnie wynagrodzenie absolwenta, czas poszukiwania pracy etatowej i ryzyko bycia bezrobotnym.

WNIOSKI KOŃCOWE

Uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia jest, po kolejnym roku funkcjonowania, integralnym elementem procesu dydaktycznego prowadzonego w Uczelni. Potwierdzają się wnioski przedstawiane w zeszłorocznym sprawozdaniu, dotyczące przydatności wprowadzonych procedur, iż „...Ujednolicają one i porządkują istotne aspekty organizacji procesu kształcenia takie jak weryfikacja osiągania założonych efektów kształcenia, organizacja i ocena praktyk studenckich czy proces dyplomowania. Daje się odczuć wyraźną poprawę w zakresie poczucia odpowiedzialności kadry

akademickiej za poziom i jakość zajęć dydaktycznych...”. Nie oznacza to wszakże możliwości zaniechania działań w zakresie monitorowania i doskonalenia systemu.

Szczególnej troski wymaga ciągle, pomimo zauważalnej poprawy, sprawa zwiększenia zaangażowania studentów w ocenę zajęć dydaktycznych. Systematyczne działania i konsultacje na poziomie Uczelni powinny doprowadzić do wypracowania prawidłowych mechanizmów reakcji władz wydziałów na nieprawidłowości, których wystąpienie wykrywa system. Ważna jest skuteczność, choć należy przy tym respektować obowiązujące prawo, szczególnie w zakresie ochrony danych osobowych.

Ciągle aktualna jest potrzeba wzmocnienia kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Z uznaniem należy odnotować, że kontakty takie, wraz z wykorzystaniem danych z ankiet absolwentów stają się przyczyną korekt i modyfikacji programów kształcenia. Daje się zauważyć pozytywną tendencję uruchamiania systematycznych działań na poszczególnych kierunkach studiów.

Funkcjonowanie uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia było, po raz kolejny, kilkakrotnie oceniane przez PKA. Uwagi merytoryczne zawarte w raportach z wizytacji są cennym materiałem poglądowym wykorzystywanym w działalności KZdsJK.

Poprawnie funkcjonujący uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia powinien zdać egzamin również w sytuacji gdy nastąpią zmiany uwarunkowań prawnych. Dzięki dobrej pracy kierunkowych zespołów ds. jakości kształcenia oraz sumiennym działaniom Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, można wyrazić przekonanie, że tak właśnie będzie.